

مقدمه ناشر

دوست خوبم، سلام!

خواندن هر درسی برای خودش ماجرابی دارد. ما برای این ماجراها در کلاس چهارم کتابی نوشته‌ایم به نام کتاب جامع ماجراهای من و درسام. در این کتاب، ماجراهای هر یک از درس‌های ریاضی، علوم، فارسی، مطالعات اجتماعی و هدیه‌های آسمان را می‌خوانید.

اگرچه ماجرای درس‌خواندن معمولاً نتیجه‌های مختلفی دارد که از شادی و خوشی و سرزندگی تا غم و اندوه و خستگی متغیر است، اما این کتاب ماجرای دیگری دارد.

این کتاب به معنی واقعی کلمه کارراه‌انداز و مفید است و در آن برای هر درس، درس‌نامه‌ای آموزشی و یاددهنده دارید که هر چه را لازم باشد با بیانی ساده و روشن توضیح داده است. بعد از درس‌نامه با یک سری سؤال، شبیه سؤال‌های امتحانی روبه‌رو می‌شوید.

اگر درس‌نامه را خوب بخوانید و یاد بگیرید، حتماً از پس جواب‌دادن به تمام سؤال‌ها برمی‌آیید و با یادگرفتن درس‌نامه و تمرین‌کردن سؤال‌ها، در هر آزمون و امتحان دلخواهی، مثل امتحان‌های شفاهی، کتبی و ... به راحتی نمره‌ی خوب می‌آورید.

برای نیم‌سال اول و نیم‌سال دوم هم آزمون‌های درست و حسابی استاندارد برایتان گذاشته‌ایم که با خیال راحت بروید سر امتحان.

راستی! برای این‌که خیالتان راحت باشد که پاسخ‌هایتان درست بوده است، در انتهای کتاب برای سؤال‌ها، پاسخ‌نامه‌ی تشریحی گذاشتیم. ☺

خلاصه‌اش این‌که ما، ماجرای شما و تمام درس‌هایتان را تبدیل کرده‌ایم به یک کتاب آموزشی کامل و جمع‌وجور که هم در طول سال تحصیلی و هم در اوقات قبل از امتحان (همان شب امتحان خودمان) به کمکتان می‌آید تا در امتحان‌های کتبی نمره‌ی ۲۰ (می‌دانیم که در کارنامه‌هایتان نمره ندارید، منظورمان همان امتحان‌های مداد و کاغذی متداول مدرسه‌ها است.)، در امتحان‌های توصیفی «خیلی خوب» و در امتحان‌های شفاهی «صد آفرین!» و ... بگیرید.

امیدواریم با استفاده از این کتاب جادویی، ماجراهای همه‌ی درس‌هایتان با خوبی و خوشی تمام شود.

مواظب خودتان باشید ☺

فهرست

ریاضی

- فصل اول: اعداد و الگوها ۷
- فصل دوم: کسر ۱۷
- فصل سوم: ضرب و تقسیم ۲۷
- فصل چهارم: اندازه‌گیری ۴۲
- آزمون نیم‌سال اول ۵۴
- فصل پنجم: عدد مخلوط و عدد اعشاری ۵۶
- فصل ششم: شکل‌های هندسی ۶۸
- فصل هفتم: آمار و احتمال ۸۰
- آزمون نیم‌سال دوم ۸۷

علوم

- درس اول: زنگ علوم ۹۰
- درس دوم: مخلوط‌ها در زندگی ۹۳
- درس سوم: انرژی، نیاز هر روز ما ۹۷
- درس چهارم: انرژی الکتریکی ۱۰۱
- درس پنجم: گرما و ماده ۱۰۶
- درس ششم: سنگ‌ها ۱۱۰
- درس هفتم: آهن‌ربا در زندگی ۱۱۴
- آزمون نیم‌سال اول ۱۱۹
- درس هشتم: آسمان در شب ۱۲۰
- درس نهم: بدن ما (۱) ۱۲۴
- درس دهم: بدن ما (۲) ۱۲۹
- درس یازدهم: بی‌مهره‌ها ۱۳۳

فارسی

- درس دوازدهم: گوناگونی گیاهان ۱۳۹
- درس سیزدهم: زیستگاه ۱۴۴
- آزمون نیم‌سال دوم شماره‌ی (۱) ۱۴۹
- آزمون نیم‌سال دوم شماره‌ی (۲) ۱۵۰

- ستایش ۱۵۲
- درس اول: آفریدگار زیبایی ۱۵۴
- درس دوم: کوچ پرستوها ۱۵۷
- درس سوم: راز نشانه‌ها ۱۶۰
- درس چهارم: ارزش علم ۱۶۳
- درس پنجم: رهایی از قفس ۱۶۶
- درس ششم: آرش کمان‌گیر ۱۷۰
- درس هفتم: مهمان شهر ما ۱۷۴
- آزمون نیم‌سال اول ۱۷۷
- درس دهم: باغچه‌ی اطفال ۱۷۹
- درس یازدهم: فرمانده دل‌ها ۱۸۲
- درس دوازدهم: اتفاق ساده ۱۸۵
- درس سیزدهم: لطف حق ۱۸۸
- درس چهاردهم: ادب از که آموختی؟ ۱۹۳
- درس پانزدهم: شیر و موش ۱۹۶
- درس شانزدهم: پرسشگری ۲۰۰
- درس هفدهم: مدرسه‌ی هوشمند ۲۰۳
- آزمون نیم‌سال دوم ۲۰۷

مطالعات اجتماعی

- درس اول: همسایه‌ی ما ۲۱۰
- درس دوم: اینجا محله‌ی ماست ۲۱۱
- درس سوم: خرید و فروش در محله ۲۱۳

۲۶۷	درس ششم: حرمی با دو گنبد
۲۶۸	درس هفتم: نماز در کوهستان
۲۷۰	درس هشتم: دیدار دوست
۲۷۲	درس نهم: کودک شجاع
۲۷۴	درس دهم: روشن‌ترین شب
۲۷۶	آزمون نیم‌سال اول
۲۷۷	درس یازدهم: *.....
۲۷۹	درس دوازدهم: روزی برای تمام بچه‌ها
۲۸۱	درس سیزدهم: خاله نرگس
۲۸۳	درس چهاردهم: اولین بانوی مسلمان
۲۸۴	درس پانزدهم: یک ماجرای زیبا
۲۸۶	درس شانزدهم: اسب طلایی
۲۸۷	درس هفدهم: آقای بهاری، خانم بهاری
۲۸۹	درس هجدهم: چشمان همیشه باز
۲۹۱	درس نوزدهم: خداجون از تو ممنوم
۲۹۳	آزمون نیم‌سال دوم
	پاسخ‌نامه‌ی تشریحی
۲۹۶	پاسخ پرسش‌های ریاضی
۳۲۸	پاسخ پرسش‌های علوم
۳۴۳	پاسخ پرسش‌های فارسی
۳۵۳	پاسخ پرسش‌های مطالعات اجتماعی
۳۶۶	پاسخ پرسش‌های هدیه‌های آسمان

۲۱۵	درس چهارم: نقشه‌ی محله‌ی ما
۲۱۶	درس پنجم: زندگی در شهر و روستا
۲۱۹	درس ششم: جهت‌های جغرافیایی
۲۲۱	درس هفتم: جغرافی‌دانان چگونه محیط‌های ...
۲۲۲	درس هشتم: نخستین روستاها چگونه به ...
۲۲۴	درس نهم: نخستین شهرها چگونه به وجود آمدند؟
۲۲۷	درس دهم: مورخان چگونه گذشته را مطالعه ...
۲۲۸	درس یازدهم: سفری به شهر باستانی همدان
۲۳۱	درس دوازدهم: سفری به تخت جمشید (۱)
۲۳۳	آزمون نیم‌سال اول
۲۳۴	درس سیزدهم: سفری به تخت جمشید (۲)
۲۳۶	درس چهاردهم: سفری به شهر باستانی کرمانشاه
۲۳۸	درس پانزدهم: کوه‌ها و دشت‌های زیبا
۲۴۱	درس شانزدهم: آب و هوا
۲۴۳	درس هفدهم: نواحی آب و هوایی ایران
۲۴۵	درس هجدهم: پوشش گیاهی و زندگی ...
۲۴۷	درس نوزدهم: از محیط زیست مراقبت کنیم
۲۴۹	درس بیستم: نشانه‌های مّلی ما
۲۵۰	درس بیست و یکم: تقویم
۲۵۲	درس بیست و دوم: روزهای مهم
۲۵۴	آزمون نیم‌سال دوم
	هدیه‌های آسمان
۲۵۶	درس اول: دانه‌ای که نمی‌خواست بروید
۲۵۷	درس دوم: کودکی بر آب
۲۶۰	درس سوم: ما به مسجد می‌رویم
۲۶۳	درس چهارم: یک نماز و ده رکوع
۲۶۵	درس پنجم: سخنی که سه بار تکرار شد

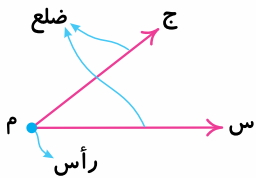

حل مسئله

زاویه

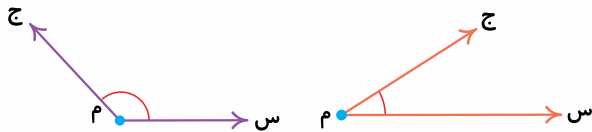
در شکل روبه‌رو از نقطه‌ی (م) دو نیم‌خط (ج م) و (س م) را طوری رسم می‌کنیم که زاویه‌ی (ج م س) ساخته می‌شود. به نقطه‌ی (م)، رأس زاویه و به نیم‌خط‌های (ج م) و (س م)، ضلع‌های زاویه می‌گوییم.

زاویه‌ی مقابل را به سه صورت می‌توانیم بخوانیم: **۱** (ج م س) **۲** (س م ج) **۳** (م)

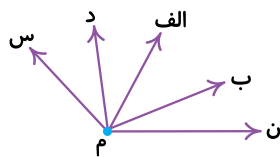
نکات

- در خواندن یا نوشتن زاویه به صورت سه حرفی باید نام رأس زاویه همیشه در وسط حرف‌ها باشد.
- با باز یا بسته شدن ضلع‌های زاویه، می‌توان زاویه‌های مختلفی ساخت.
- هر چه قدر ضلع‌های زاویه به هم نزدیک‌تر شوند، زاویه کوچک‌تر می‌شود و هر اندازه که ضلع‌ها از هم دور شوند، زاویه بزرگ‌تری ساخته می‌شود. شکل‌های مقابل را ببینید:

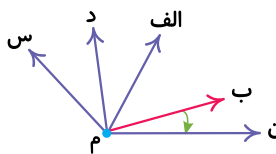
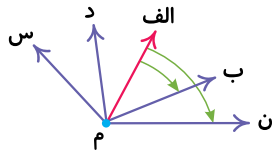
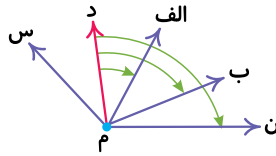
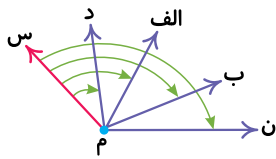

الگوسازی

در بعضی از مسئله‌ها برای به دست آوردن جواب، تمام حالت‌های ممکن را با نظم و ترتیب مشخص می‌نویسیم. به این روش **الگوسازی** می‌گوییم.

مثال در شکل روبه‌رو تمام زاویه‌ها را نام ببرید. در مجموع چند زاویه را نام بردید؟

پاسخ به کمک الگوسازی، در هر مرحله یکی از نیم خطها را در نظر می‌گیریم و تعداد زاویه‌هایی که با آن نیم خط ساخته می‌شود را به ترتیب نام می‌بریم.
مرحله اول (نیم خط م س): با توجه به شکل، زاویه‌های ساخته شده عبارت‌اند از: (ن م س)، (ب م س)، (الف م س) و (د م س)

مرحله دوم (نیم خط م د): (ن م د)، (ب م د) و (الف م د)

نکته توجه کنید زاویه‌ای که نیم خط (د م) با (س م) می‌سازد، همان زاویه‌ای است که نیم خط (س م) با (د م) می‌سازد، که این زاویه را در مرحله (۱) شمردیم.

مرحله سوم (نیم خط م الف): (ن م الف) و (ب م الف)

مرحله چهارم (نیم خط م ب): (ن م ب)

زاویه‌هایی که با نیم خط (ن م) ساخته می‌شوند را در مرحله‌های قبلی شمردیم و تکراری هستند، پس زاویه‌ی دیگری با این نیم خط ساخته نمی‌شود و تعداد کل زاویه‌ها برابر است با: $4 + 3 + 2 + 1 = 10$

زیرمسئله

برخی از مسئله‌ها خیلی پیچیده و طولانی هستند، با تبدیل این مسئله‌ها به چند مسئله‌ی کوچک‌تر و حل کردن مرحله‌به‌مرحله‌ی آن‌ها می‌توانیم به پاسخ مسئله‌ی اصلی برسیم. به این روش، راهبرد **زیرمسئله** می‌گوییم.

مثال ۳ هفته چند دقیقه است؟

پاسخ زیرمسئله‌های زیر را می‌سازیم:

۱. ۳ هفته چند روز است؟ هر هفته ۷ روز است، پس ۳ هفته، $3 \times 7 = 21$ روز است.

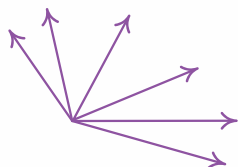
۲. ۲۱ روز چند ساعت است؟ هر روز ۲۴ ساعت است، پس ۲۱ روز، $24 \times 21 = 504$ ساعت است.

۳. ۵۰۴ ساعت چند دقیقه است؟ هر ساعت ۶۰ دقیقه است، پس ۵۰۴ ساعت برابر $504 \times 60 = 30,240$ دقیقه است.

جا‌های خالی را با عبارت‌های مناسب کامل کنید.

ج ث ت پ ب آ

۱ در شکل مقابل، پاره خط وجود دارد.

۲ تعداد زاویه‌ها در شکل برابر با است.

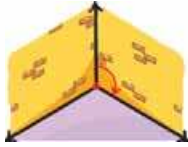
به پرسش‌های زیر پاسخ دهید.

۳ کشاورزی از زمینش ۵۰ تُن گندم و ۳۰ تُن جو برداشت کرده است. اگر او هر کیلوگرم گندم را به مبلغ ۱۵۰۰ تومان و هر کیلوگرم جو را به قیمت ۱۲۰۰ تومان بفروشد، چند تومان از فروش کل محصول این زمین به دست می‌آورد؟

درس اول: زاویه

زاویه‌های مختلف را در شکل‌های زیر ببینید.

زاویه‌ی بین دیوار و کف

زاویه‌ی بین دو لبه‌ی قیچی

زاویه‌ی بین عقربه‌های ساعت

انواع زاویه

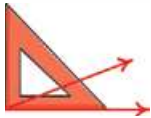
زاویه‌ها را با توجه به اندازه‌ی آن‌ها به ۳ دسته تقسیم می‌کنیم:

۱. زاویه‌ی راست (قائمه): به زاویه‌هایی مانند زاویه‌ی عقربه‌های ساعت وقتی ساعت ۳ را نشان می‌دهد، زاویه‌ی راست می‌گوییم. برای تشخیص زاویه‌ی راست از گونیا استفاده می‌کنیم.

زاویه‌ی راست نیست. زاویه‌ی راست. زاویه‌ی راست نیست.

۲. زاویه‌ی تند: زاویه‌ای است که از زاویه‌ی راست، کوچک‌تر است.

۳. زاویه‌ی باز: زاویه‌ای است که از زاویه‌ی راست، بزرگ‌تر است.

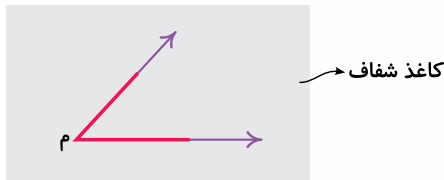
مقایسه‌ی زاویه‌ها

برای مقایسه‌ی زاویه‌ها، به دو روش زیر عمل می‌کنیم.

۱. استفاده از کاغذ شفاف: می‌خواهیم دو زاویه‌ی (م) و (س) را با هم مقایسه کنیم:

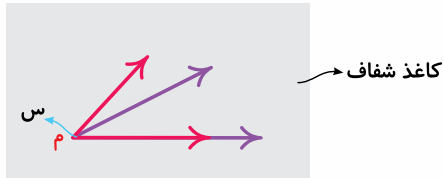

کاغذ شفاف را روی یکی از زاویه‌ها قرار می‌دهیم و با ماژیک زاویه را روی کاغذ می‌کشیم. در این‌جا کاغذ را روی زاویه‌ی (م) قرار دادیم. حالا کاغذ را برمی‌داریم و روی زاویه‌ی (س) قرار می‌دهیم، طوری که رأس دو زاویه و یکی از ضلع‌های آن‌ها روی هم بیفتند.

کاغذ شفاف

می‌بینیم ضلع دیگر زاویه‌ی (س) داخل زاویه‌ی (م) قرار گرفته است، پس زاویه‌ی (س) کوچک‌تر از زاویه‌ی (م) است.

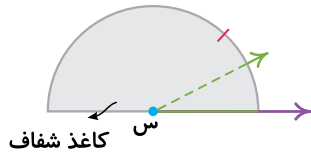
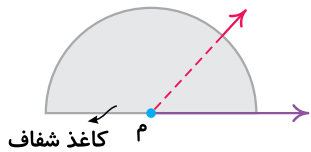
کاغذ شفاف

نکته اگر در مقایسه‌ی زاویه‌ها با کاغذ شفاف، ضلع‌های اول هم و ضلع‌های دوم هم روی هم قرار بگیرند، دو زاویه با هم برابر هستند.

۲. استفاده از نیم‌دایره‌ی رسم‌شده روی کاغذ شفاف:

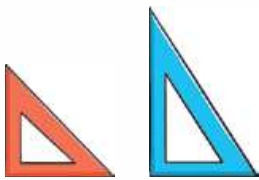
مثال زاویه‌های (م) و (س) را با هم مقایسه کنید.

پاسخ • با کاغذ شفاف یک نیم‌دایره درست می‌کنیم، مانند شکل مرکز نیم‌دایره را روی رأس یکی از زاویه‌ها مثلاً (م) قرار می‌دهیم، طوری که یک ضلع زاویه‌ی (م) روی شعاع نیم‌دایره قرار بگیرد و ضلع دیگر آن نیم‌دایره را قطع کند. نقطه‌ای که ضلع زاویه‌ی (م) نیم‌دایره را قطع کرده، علامت می‌زنیم.
حالا با نیم‌دایره‌ی شفاف، همین کار را برای زاویه‌ی (س) تکرار می‌کنیم: زاویه‌ای که داخل زاویه‌ی دیگر قرار بگیرد، کوچک‌تر است.
بنابراین: زاویه‌ی (س) > زاویه‌ی (م)

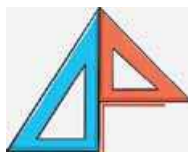
انواع گونیا

دو نوع گونیا به شکل مقابل داریم:

با کنار هم قراردادن این دو نوع گونیا می‌توانیم زاویه‌های مختلفی بسازیم.

مثال • در هر قسمت نوع زاویه‌هایی را که گونیاها نشان می‌دهند مشخص کنید.

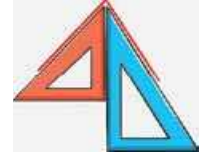
پ.

پ. زاویه‌ی راست (قائم)

ب.

ب. زاویه‌ی باز

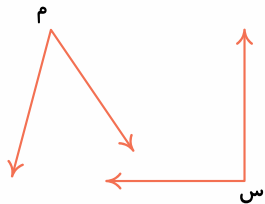
الف.

پاسخ • الف. زاویه‌ی تند

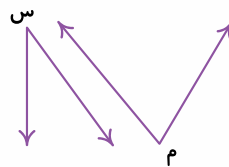

جای خالی را با علامت مناسب کامل کنید.

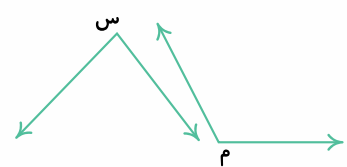
۴ به کمک یک کاغذ شفاف، در هر قسمت زاویه‌ها را با هم مقایسه کنید و بین آن‌ها علامت مناسب (> یا = یا <) بگذارید.

پ. زاویه‌ی (م) زاویه‌ی (س)

ب. زاویه‌ی (م) زاویه‌ی (س)

الف. زاویه‌ی (م) زاویه‌ی (س)

درست نادرست

درستی یا نادرستی عبارتهای زیر را مشخص کنید.

۵ زاویه‌ی تند از زاویه‌ی «راست» کوچک‌تر است.

۶ زاویه‌ی باز از زاویه‌ی «راست» کوچک‌تر است.

۷ اگر ضلع‌های یک زاویه را امتداد دهیم، اندازه‌ی زاویه بزرگ‌تر می‌شود.

به پرسش‌های زیر پاسخ دهید.

۸ زاویه‌ی بین عقربه‌های ساعت را در هر قسمت مشخص کنید و بگویید کدام زاویه از همه بزرگ‌تر است؟

ت

پ

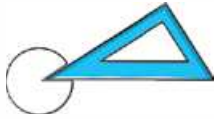
ب

الف

۹ به کمک گوشه‌ی گونیا روی سه دایره‌ی مختلف به صورت زیر یک زاویه رسم می‌کنیم و آن قسمت از دایره را برمی‌داریم. از

کدام دایره، زاویه‌ی بزرگ‌تری برداشته شده است؟ چرا؟

پ

ب

الف

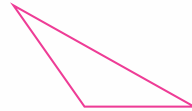
۱۰ در کدام‌یک از شکل‌های زیر، هر سه نوع زاویه‌ی (راست، تند و باز) وجود دارد؟

ت

پ

ب

الف

مخلوط چیست؟

شما در زندگی بارها مخلوط تهیه کرده‌اید. هنگام تهیه‌ی مخلوط، مواد خواص خود را حفظ می‌کنند. مثلاً در مخلوط سالاد، مشاهده می‌شود که کاهو، خیار و گوجه‌فرنگی، مزه و رنگ خود را حفظ کرده‌اند و یا هنگامی که مخلوط چای و شکر را می‌چشیم، مزه‌ی آن شیرین است. خاصیت شیرینی مربوط به شکر است؛ یعنی شکر خاصیت شیرینی خود را در مخلوط حفظ کرده است.

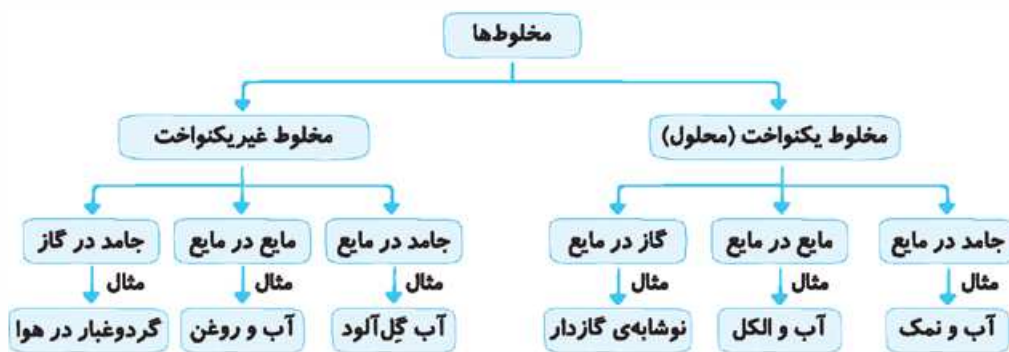
تعریف مخلوط: هر گاه دو یا چند ماده با هم آمیخته شوند و خواص اولیه‌ی مواد حفظ شود، مخلوط به وجود می‌آید.

مخلوط‌های یکنواخت و غیریکنواخت

مخلوط‌ها ممکن است **یکنواخت** یا **غیریکنواخت** باشند.

مخلوط‌های یکنواخت (محلول)	مخلوط‌های غیریکنواخت
۱. معمولاً شفاف هستند.	۱. شفاف نیستند.
۲. ذرات به طور یکنواخت پراکنده شده‌اند.	۲. ذرات به طور غیریکنواخت در مخلوط قرار دارند.
۳. هیچ ماده‌ای ته‌نشین نمی‌شود.	۳. اجزای مخلوط پس از مدتی از هم جدا شده و ته‌نشین می‌شود.

دسته‌بندی مخلوط‌های یکنواخت و غیریکنواخت: مخلوط‌های یکنواخت و غیریکنواخت براساس حالت مواد تشکیل‌دهنده‌ی آن‌ها به صورت زیر دسته‌بندی می‌شوند:

توجه: هوای تمبک یک محلول گاز در گاز است.

عوامل مؤثر بر حل شدن مواد در آب

- گرما:** گرما معمولاً سرعت حل شدن مواد را **بیشتر** می‌کند. مثلاً شکر در آب گرم سریع‌تر حل می‌شود تا در آب سرد و یا حتماً این تجربه را داشته‌اید که هر چه چای داغ‌تر باشد، قند یا نبات در آن سریع‌تر حل می‌شود.
- اندازه‌ی ذرات:** هر چه ذره‌های ماده ریزتر باشند، سریع‌تر حل می‌شوند. مثلاً پودر قند سریع‌تر از شکر و شکر سریع‌تر از نبات در آب حل می‌شود.

نکته: نبات معمولاً به سه صورت **شاخه‌نبات**، **خرده‌نبات** و **پودر نبات** در خانه‌ها استفاده می‌شود. سرعت حل شدن انواع نبات در

آب یا چای متفاوت است. سرعت حل شدن پودر نبات بیشتر از خرده نبات و شاخه نبات است زیرا ذره های آن ریز تر است و سریع تر از هم جدا می شوند و شاخه نبات کندتر از خرده نبات و و پودر نبات حل می شود.

جداسازی مخلوطها

بیشتر مواد در دنیای اطراف ما به صورت مخلوط هستند و گاهی لازم است اجزای آن ها را از هم جدا کنیم. برای جداسازی مخلوطها از روش های مختلفی استفاده می شود. این روش ها عبارت اند از:

۱. **صاف کردن:** از این روش برای جداسازی مخلوطهایی که اندازه ی ذرات (درشتی و ریزی) آن ها یکسان نیست، استفاده می شود. برای صاف کردن مخلوطها از کاغذ صافی، الک، آبکش و ... استفاده می شود. مانند: آبکش کردن برنج، صاف کردن چای و صاف کردن آب گِل آلود

۲. **بخار کردن (تبخیر):** این روش معمولاً برای جداسازی محلول های جامد در مایع مورد استفاده قرار می گیرد. در این روش بر اثر حرارت، مایع بخار می شود و ماده ی جامد (حل شونده) در ته ظرف باقی می ماند. مانند: جداسازی نمک از آب شور (تهیه ی نمک خوراکی)

خوب است بدانید برای جداسازی مخلوطهای غیر یکنواخت مایع در مایع، مثل آب و روغن و یا جامد در مایع، مثل خاکشیر، از روشی به نام **سرریز کردن** استفاده می شود که در این روش ماده ای که سبک تر است، بالاتر قرار می گیرد و ابتدا از ظرف سرریز می شود.

استفاده از مخلوطها در زندگی

مخلوطها نقش مهمی در زندگی ما دارند و از آن ها استفاده های زیادی می شود. برخی از این کاربردها عبارت اند از:

۱. **ساختمان سازی:** مثل مخلوط کردن آب با سیمان و ماسه - مخلوط کردن آب و گچ

۲. **آشپزی:** مثل درست کردن سالاد، شربت - مخلوط کردن ادویه ها

۳. **کارخانه ها:** مثل کارخانه های داروسازی و کارخانه های تولید مواد شوینده

نکاتی در مورد استفاده ی درست از مخلوطها:

- ۱ هرگز محلول ها و مخلوطهایی را که نمی شناسید، نچشید.
- ۲ هیچ گاه شوینده های مختلف را با هم مخلوط نکنید.
- ۳ برچسب روی مخلوطها را به دقت بخوانید.
- ۴ در استفاده از شوینده ها زیاده روی نکنید.

پرسش های درس

جاهای خالی را با کلمه های مناسب کامل کنید.

- ۱ به مخلوط های یکنواخت، گفته می شود.
- ۲ آب و الکل یک محلول در است.
- ۳ برای جدا کردن نمک از آب شور، از روش استفاده می شود.
- ۴ هر چه اندازه ی ذرات ماده ی حل شونده کوچک تر باشد، سرعت حل شدن آن، می شود.
- ۵ معمولاً هر چه دمای یک محلول را بیشتر کنیم، سرعت حل شدن، می شود.
- ۶ شکر در آب (سرد - گرم) سریع تر حل می شود.

درست نادرست

درست یا نادرست بودن جمله های زیر را مشخص کنید.

- ۷ بیشتر مواد در دنیای اطراف ما به صورت مخلوط هستند.
- ۸ همه ی محلول ها، مخلوط هستند.

۹ همه‌ی مخلوط‌ها، محلول هستند.

۱۰ مخلوط آب و الکل شفاف است.

۱۱ همه‌ی مخلوط‌ها برای جانداران و طبیعت مفید هستند.

۱۲ گرما بر سرعت حل شدن مواد در آب اثر دارد.

۱۳ همه‌ی مخلوط‌ها را می‌توان با صاف کردن از یکدیگر جدا کرد.

۱۴ در مخلوط، مواد خاصیت‌های اولیه‌ی خود را حفظ می‌کنند.

۱۵ مخلوط‌ها همیشه از چند ماده‌ی جامد تشکیل می‌شوند.

به پرسش‌های زیر پاسخ دهید.

۱۶ وصل کنید.

نوع محلول

- جامد در مایع
- مایع در مایع
- گاز در مایع
- گاز در گاز

نام محلول

- نوشابه‌ی گازدار
- آب نمک
- آب و الکل
- هوای تمیز

۱۷ ساده‌ترین راه برای این‌که بفهمیم یک ماده محلول است یا خیر، چیست؟

۱۸ جدول زیر را کامل کنید.

نام محلول	یکنواخت یا غیریکنواخت	نوع محلول
دوغ
زعفران دم‌کرده و صاف‌شده
.....	جامد در گاز

۱۹ اگر عجله داشته باشید، برای شیرین کردن چای از قند استفاده می‌کنید یا شکر؟ چرا؟

۲۰ دو مورد از عوامل مؤثر بر سرعت حل شدن مواد در آب را نام ببرید.

۲۱ دو ویژگی مهم مخلوط‌های یکنواخت (محلول‌ها) را بنویسید.

۲۲ مخلوطی از ماسه و نمک و آب وجود دارد، چه راهی برای جداسازی آن‌ها پیشنهاد می‌کنید؟

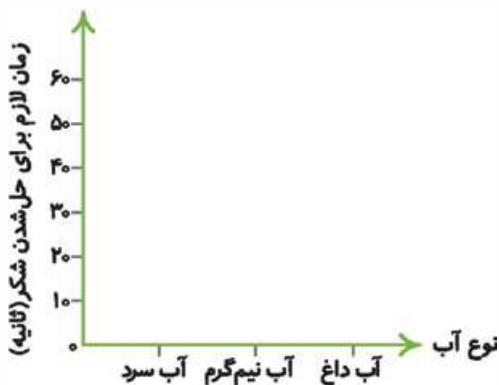
۲۳ چگونه می‌توان یک شیرعسل خنک را سریع آماده کرد؟

۲۴ دو روش مهم جداسازی مخلوط‌ها را نام برده و برای هر کدام یک مثال بنویسید.

۲۵ دو مثال از جداسازی مواد در آشپزخانه بنویسید.

۲۶ گروهی از دانش‌آموزان مدت‌زمان لازم برای حل شدن شکر در

آب‌های مختلف را اندازه گرفته و نتایج را در جدول نوشته‌اند. نتایج این گروه را روی نمودار ستونی رسم کنید.

نوع آب		مدت‌زمان لازم برای حل شدن (ثانیه)
سرد	نیم‌گرم	داغ
۵۰	۳۰	۲۰

۲۷ گرما چه اثری بر حل شدن مواد در آب دارد؟

- ۲۸ شکر در آب سرد سریع تر حل می شود یا آب داغ؟ چرا؟
 ۲۹ نمک خوراکی را چگونه تهیه می کنند؟
 ۳۰ نام مخلوطهای زیر را در جدول و در جای مناسب بنویسید.

آب و سرکه - آب گل آلود - شکر و آب - دود در هوا - آب و نفت - اکسیژن در آب

غیریکنواخت			یکنواخت		
جامد در گاز	مایع در مایع	جامد در مایع	گاز در مایع	مایع در مایع	جامد در مایع
.....

- ۳۱ دو مخلوط مهم که برای سلامتی و پاکیزگی ما لازمند را نام ببرید.
 ۳۲ دو مخلوط که برای جانداران و طبیعت مضرند را نام ببرید.
 ۳۳ چند مثال از اهمیت مخلوطها در زندگی بیاورید.
 ۳۴ برای استفاده درست از مخلوطها سه پیشنهاد بدهید.
 ۳۵ نمودار مقابل را تفسیر کنید.

گزینه‌ی درست را مشخص کنید.

- ۳۶ کدام یک از مخلوطهای زیر، شفاف است؟
 (۱) دوغ (۲) آب و قند
- ۳۷ کدام یک از مخلوطهای زیر، یکنواخت است؟
 (۱) آب و الکل (۲) آب و روغن
- ۳۸ کدام مخلوط را می توان با استفاده از صافی جدا کرد؟
 (۱) آب و الکل (۲) آب و قند
- ۳۹ برای جداسازی ذرات رس و ماسه از یکدیگر کدام روش را پیشنهاد می کنید؟
 (۱) بخار کردن (۲) صاف کردن
- ۴۰ کدام یک، مخلوط غیریکنواخت جامد در مایع است؟
 (۱) خرده نبات در آب (۲) نمک در آب
- ۴۱ مخلوط آب و روغن زیتون از کدام نوع است؟
 (۱) مخلوط یکنواخت مایع در مایع
 (۲) مخلوط غیریکنواخت مایع در مایع
 (۳) مخلوط یکنواخت جامد در مایع
- ۴۲ کدام یک، بهتر و سریع تر در آب حل می شود؟
 (۱) نبات (۲) شکر
- ۴۳ بعضی شربت‌های دارویی مانند شربت معده و یا آنتی بیوتیک‌ها را باید قبل از مصرف تکان داد. این مخلوطها معمولاً هستند.

- (۱) یکنواخت - جامد در مایع
 (۲) یکنواخت - مایع در مایع
 (۳) غیریکنواخت - جامد در مایع
 (۴) غیریکنواخت - مایع در مایع

ستایش

معنی کلمه‌ها

نشان: علامت، نشانه
صبحگاه: وقت صبح، هنگام صبح
یک‌چند: مدّتی، چندی

ستایش: تحسین، مدح، تعریف
دم: لحظه، زمان کوتاه
جوی: پیدا کن، بیاب
نهان: پنهان، مخفی

هم‌خانواده

جواب ← اجابت، مستجاب | صبح ← صباح، صبح

مخالف

ستایش ≠ نکوهش | مهربان ≠ نامهربان
هست ≠ نیست | هرگز ≠ همیشه
صبحگاه ≠ شامگاه | نهان ≠ آشکار
نیکی ≠ بدی | روشنایی ≠ تاریکی

کلمه‌های مهم املائی

ستایش - هست - مهربان - هرگز - صبحگاه - آهسته - نهان - فرزند

معنی ابیات

ستایش: خدا

به مادر گفتم: «آخر این خدا کیست؟ که هم در خانه‌ی ما هست و هم نیست
به مادرم گفتم: «بالآخره خدا چه کسی است (چگونه موجودی است؟) که در خانه‌ی ما وجود دارد اما نمی‌شود او را دید.
تو گفתי مهربان‌تر از خدا نیست | دمی از بندگان خود جدا نیست
تو (مادر) گفתי هیچ کس از خدا مهربان‌تر نیست. خدا حتی یک لحظه هم از بندگان خودش جدا نمی‌شود و آن‌ها را تنها نمی‌گذارد.
(همیشه همراه و یاور آن‌هاست و لحظه‌ای از آن‌ها غافل نمی‌شود.)
چرا هرگز نمی‌آید به خوابم؟ | چرا هرگز نمی‌گوید جوابم؟
چرا هیچ‌گاه به خواب من نمی‌آید؟ چرا هیچ‌گاه جواب من را نمی‌دهد؟ (چرا هیچ وقت صدای او را نمی‌شنوم؟)
نماز صبحگاهت را شنیدم | تو را دیدم، خدایت را ندیدم.»
شنیدم که نماز صبح می‌خواندی، تو را دیدم (که با خدا صحبت می‌کردی) اما خدای تو را ندیدم.»
به من آهسته مادر گفت: «فرزند! | خدا را در دل خود جوی، یک چند
مادرم آهسته به من گفت: «فرزندم! مدّتی هم خدا را در دل خود (درون خود) جست‌وجو کن.
خدا در رنگ و بوی گل، نهان است | بهار و باغ و گل از او نشان است
خدا در رنگ و بوی گل و طبیعت پنهان شده است و بهار و باغ و گل نشانه‌های وجود خدا هستند. (تمام زیبایی‌ها نشانه‌ی وجود خدا هستند.)
خدا در پاکسی و نیکی است، فرزند! | بود در روشنایی‌ها، خداوند»
فرزندم! خدا در پاکسی‌ها و خوبی‌ها و روشنایی‌ها است. (پاکسی و خوبی و روشنایی‌ها، نشانه‌های وجود خدا هستند.)

۱ معنی هر واژه را مقابل آن بنویسید.

دم: جوی: نشان:

۲ مورد خواسته شده مقابل هر کلمه را بنویسید.

جواب هم خانواده ← ستایش مخالف ← بنده جمع ←

۳ معنی شعرهای زیر را بنویسید.

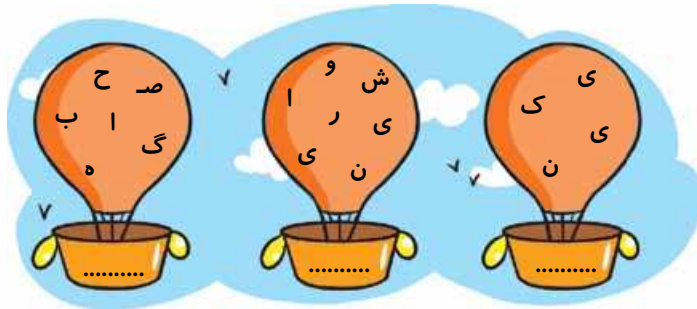
الف به مادر گفتم: آخر این خدا کیست؟

ب خدا در رنگ و بوی گل نمان است

۴ کلمه های نادرست را پیدا کنید و صحیح آن ها را بنویسید.

کیست - محربان - بنده گان - هرگز - صبهگاه - آحسته - نمان - باغ - فرزند

۵ با مرتب کردن حروف به هم ریخته، کلمه بسازید.

۶ با حرف آخر هر کلمه، کلمه ی بعدی را بنویسید.

الف هرگز - - - - -

ب فرزند - - - - -

۷ با توجه به شعر «خدا» به سؤال های زیر پاسخ دهید.

الف منظور از شعر زیر چیست؟

«خدا در پاکسی و نیکی است، فرزندا! بود در روشناییها، خداوند»

ب شاعر در عبارت «دمی از بندگان خود جدا نیست» به کدام ویژگی خدا اشاره می کند؟

پ مادر به فرزند پیشنهاد داد که خدا را در کجا جست و جو کند؟

۸ منظور شاعر از «که هم در خانه ی ما هست و هم نیست» چه کسی است؟

(۱) مادر (۲) خدا (۳) پدر (۴) دوست

۹ شاعر شعر «خدا» چه کسی است؟

(۱) پروین دولت آبادی (۲) مصطفی رحمان دوست (۳) ناصر کشاورز (۴) حبیب یغمایی

۱۰ با توجه به شعر «خدا» گزینه ی صحیح را انتخاب کنید.

(۱) خدا صدای ما را نمی شنود، اما ما صدای خدا را می شنویم. (۲) مادر از همه مهربان تر است.

(۳) رنگ و بوی گل نشانه های وجود خدا هستند. (۴) خدا در خانه های ما وجود ندارد.

معنی کلمه‌ها

زینت داد: آراست، تزیین کرد.
 شگفت‌انگیز: تعجب آور، عجیب و غریب
 غوک: قورباغه
 قشر: لایه، پوسته
 گلگون: سرخ‌رنگ، به رنگ گل سرخ
 گودال: چاله
 معرفت: شناخت
 مهاجر: هجرت‌کننده، کوچ‌کننده، مسافر
 نیلی: رنگ آبی تیره، کبودرنگ

خبر داغ

پهنه: میدان، سطح
 تپید: جنبید، حرکت کرد، بی‌قرار شد.
 دوش: شانه، کتف
 رمه: گله

آویخت: آویزان کرد، آویزان شد.
 ارغوانی: رنگ قرمز مایل به بنفش
 از پس: از پشت
 برکه: گودی کوچک و کم‌عمقی از زمین که در آن، آب جمع شده باشد، آبگیر
 پذیرفت: قبول کرد، به عهده گرفت.
 تاب نیاوردند: تحمل نکردند، طاقت نیاوردند.
 تصمیم گرفتن: قصد نمودن، اراده کردن
 جلادادن: شفاف و پاکیزه کردن، صاف و براق کردن
 جهان‌افروز: روشن‌کننده‌ی جهان
 چیره‌دست: ماهر، زبردست، استاد
 خودنمایی: جلوه‌گری، نشان دادن خود
 داوری: قضاوت کردن
 دل‌انگیز: زیبا، جالب

هم‌خانواده

صحبت ← مصاحبه	زینت ← تزیین	لذت ← لذیذ
منظره ← ناظر، نظارت	سطح ← مسطح، سطوح	تصویر ← صورت، تصوّر
مهاجر ← هجرت، مهاجرت	انتخاب ← منتخب	باقی ← بقیه
تصمیم ← مصمّم	مزارع ← زراعت، مزرعه	معرفت ← عارف، معارف

خبر داغ

عاقبت ← عقوبت، عواقب

مخالف

بهبتر ≠ بدتر	شروع ≠ پایان	پراکند ≠ جمع کرد
کنار ≠ میان، وسط	پشت ≠ رو	روشن ≠ تیره
پهن کرد ≠ جمع کرد	ناپدید ≠ آشکار، ظاهر	سفید ≠ سیاه
نازک ≠ ضخیم	بَرّاق ≠ مات	سنگین ≠ سبک
چیره‌دست ≠ کم‌تجربه، ناشی	شگفت‌انگیز ≠ معمولی	دشوار ≠ آسان

خبر داغ

تک‌تک ≠ همگی
 ته ≠ سر
 خواب ≠ بیدار
 داغ ≠ سرد

کلمه‌های مهم املایی

صحبت - نقاشی - تصمیم - بقیه - جهان‌افروز - صورتی - حشرات - زنبورهای عسل - غوک - تصویر - منظره - خاکستری - طبیعت - لذت - رنگ‌آمیزی - تمشک - زینت - مزارع - ارغوانی - صنوبر - سرد - قطره - پرستو - مهاجر - سطح - قشر - بَرّاق - دل‌انگیز - چیره‌دست - نظر - هوشیار - معرفت
خبر داغ کلاغ - سر و دوش - سار - غنچه - بی‌حوصله - عاقبت - داغ

معنی عبارات مهم

بقیه از نقاشی دست بردارند.

دیگر نقاشی نکنند.

نخست دستی به شاخه‌های درختان هلو، بادام، سیب و دیگر درختان برد و بر آن‌ها گردنبندهایی از گل‌های صورتی آویخت. ابتدا بر شاخه‌های درختان هلو، بادام، سیب و دیگر درختان گردنبندهایی از شکوفه‌های صورتی رنگ آویزان کرد. (شکوفه‌های صورتی مانند گردنبندهای درختان بودند).

تابستان گرم، دست به کار شد.

تابستان گرم، شروع به کار (نقاشی) کرد.

اما هر چه کرد، نتوانست چشم از آن بردارد.

اما هر چه تلاش کرد، نتوانست نگاهش را از آن بگیرد و دیگر آن را نگاه نکند.

بر تن کوه‌ها و دشت‌ها، لباس سفید پوشانید.

دشت‌ها و کوه‌ها را پر از برف کرد.

در زیر نگاه پرمهر او دشت‌ها و جنگل‌ها و دره‌ها زیباتر خودنمایی می‌کردند.

در زیر نور مهربان خورشید، دشت‌ها و جنگل‌ها و دره‌ها زیباتر و قشنگ‌تر جلوه می‌کردند و خودشان را نشان می‌دادند.

برگ درختان سبز در نظر هوشیار هر ورقش دفتری است معرفت کردگار

هر برگی از درختان سبز، در نظر انسان عاقل و هوشیار، مانند دفتری است که مطالبی برای شناخت خداوند در آن وجود دارد.

درس‌نامه

شبکه‌ی معنایی

گاهی اوقات با دیدن یک کلمه، یاد کلمه‌های دیگری می‌افتیم، برای مثال کلمه‌ی «رنگ» ما را به یاد کلمه‌های «آبی، قرمز، سبز، صورتی و ...» می‌اندازد. به مجموعه کلمه‌هایی که میان آن‌ها یک رابطه‌ی معنایی وجود دارد و ما را به یاد یک مفهوم کلی می‌اندازد، «شبکه‌ی معنایی» می‌گوییم. به مثال مقابل توجه کنید:

کلمه‌ی «درس» در واقع یک مفهوم کلی است که می‌تواند واژه‌های زیادی را به عنوان زیرمجموعه به یاد ما بیاورد.

نکته‌ی نگارشی

همان‌طور که در سال گذشته یاد گرفتیم، بند مطلب کوتاهی است که از چند جمله‌ی مربوط به هم ساخته می‌شود. جمله‌های یک بند درباره‌ی یک موضوع صحبت می‌کنند. برای نوشتن بند، مراحل زیر را به ترتیب انجام می‌دهیم:

۱. انتخاب موضوع: اولین و مهم‌ترین مرحله، انتخاب موضوع است.

۲. محدود کردن موضوع کلی: به دلیل کوتاه بودن بند، نوشتن درباره‌ی یک موضوع کلی تنها در یک بند امکان‌پذیر نیست؛ به همین دلیل موضوع کلی را به موضوع‌های کوچک‌تر تقسیم می‌کنیم. برای مثال موضوع کلی «تعطیلات» را به موضوع کوچک‌تر «تعطیلات نوروزی» محدود می‌کنیم. انتخاب موضوع کوچک‌تر از پراکندگی مطالب بند جلوگیری می‌کند.

۳. نوشتن جمله‌ی موضوع: پس از انتخاب موضوع کوچک‌تر، باید جمله‌ی موضوع را بنویسیم. این جمله اصلی‌ترین جمله‌ی متن است.

۴. نوشتن بقیه‌ی جمله‌ها در تکمیل جمله‌ی موضوع: در ادامه‌ی بند و پس از جمله‌ی موضوع، بقیه‌ی جمله‌ها را می‌نویسیم.

این جمله‌ها باید در تکمیل جمله‌ی موضوع باشند تا بند، به هم پیوستگی خود را حفظ کرده و مطلب را به آسانی به خواننده منتقل کند.

پرسش‌های درس

۱ معنی هر واژه را مقابل آن بنویسید.

رَمه: چیره‌دست: قشر: غوک:

۲ مورد خواسته‌شده مقابل هر کلمه را بنویسید.

شروع مخالف مزرعه جمع مهاجر هم‌خانواده

۳ با مرتب کردن حروف به هم ریخته، کلمه بسازید.

ی ع ط ت ب خ ی ک ت س ا ر

ج ا ز ا و ه ر ن

۴ با توجه به آموخته‌هایتان در این درس، در هر نمودار کلمه‌های صحیح بنویسید.

۵ در هر ردیف، واژه‌ی نادرست را مشخص کنید و صحیح آن را در جای خالی بنویسید.

الف صحبت - تصمیم - ذینت - رنگ آمیزی ب تصویر - خاکستری - سطح - عشر

پ ارقوانی - غنچه - تپید - صنوبر

۶ منظور از جمله‌ی «بر تن کوه‌ها و دشت‌ها لباس سفید پوشانید.» چیست؟

۷ پاییز برای رنگ آمیزی درختان از چه رنگ‌هایی استفاده کرد؟

۸ خبر داغی که کلاغ در گوش درخت گفت، چه بود؟

۹ معنی شعر زیر را بنویسید.

«برگ درختان سبز در نظر هوشیار هر ورقش دفتری است معرفت کردگار»

۱۰ شعر زیر را کامل کنید.

دل هر غنچه تپید / / سبزه خمیازه کشید

۱۱ کدام یک از کلمه‌های زیر با شعر «خبر داغ» ارتباطی ندارد؟

۱) خمیازه ۲) باران ۳) شکوفه ۴) بی‌حوصله

۱۲ در کدام گزینه، همه‌ی کلمه‌ها هم‌خانواده نیستند؟

۱) مزارع - زراعت - مزرعه ۲) زینت - تزئین - زرین
۳) عاقبت - عقوبت - عواقب ۴) عارف - معرفت - معارف

۱۳ کدام واژه با بقیه نمی‌تواند در یک گروه قرار بگیرد؟

۱) سرو ۲) صنوبر ۳) سبز ۴) کاج

۱۴ مخالف کدام کلمه نادرست است؟

۱) براق ≠ مات ۲) نازک ≠ لطیف ۳) پراکنده ≠ جمع ۴) شروع ≠ پایان

۱۵ در جمله‌ی زیر چند غلط املائی وجود دارد؟

«پاییز برخی درخت‌ها را به رنگ ارقوانی و بعضی دیگر را به رنگ قرمز روشن درآورد؛ به رنگ کاج‌ها و سرو و سنوبرها دست نزد.»

۱) ۵ ۲) ۴ ۳) ۲ ۴) ۳

نیازهای محله

می‌دانید که شغل‌ها به دو دسته تقسیم می‌شوند:

۱ تولیدی مانند: کشاورزی، نانوايي، خیاطی
۲ خدماتی مانند: روزنامه‌فروشی، خشکشویی، بانک
 در هر محله مکان‌هایی برای تولید بعضی کالاها یا دادن بعضی خدمات به مردم وجود دارد که هدف آن‌ها رفع نیازهای ساکنان محله است.

امکانات عمومی: در هر محله، امکاناتی برای استفاده‌ی همه‌ی مردم ایجاد شده است که این امکانات به همه‌ی مردم تعلق دارند. امکانات عمومی هر محله مانند: ایستگاه اتوبوس، تلفن عمومی، دستگاه خودپرداز پول، بانک، فروشگاه، بوستان و ... می‌باشد.

خرید عاقلانه

برای خرید نیاز به برنامه‌ریزی و مشورت داریم. گام اول برنامه‌ریزی خرید، تهیه‌ی «جدول بودجه» است.

جدولی که در آن درآمد، هزینه و پس‌انداز نشان داده شده است، جدول بودجه نام دارد.

۱ درآمد: پولی که از راه کارکردن به دست می‌آید، **درآمد** نام دارد.

۲ هزینه: پولی که برای خرید کالاهای مورد نیاز خرج می‌کنیم، **هزینه** نام دارد.

۳ پس‌انداز: مقدار پولی را که برای زمان‌هایی که نیاز داریم ذخیره می‌کنیم، **پس‌انداز** نام دارد.

وقتی می‌خواهیم کالایی بخریم، باید نکته‌هایی را در نظر بگیریم؛ **مشورت** کنیم و در خرید خود **دقت** کنیم.

بعضی از نکاتی که باید در خرید کالای مورد نیاز خود به آن توجه کنیم؛ عبارت‌اند از: **۱** علاقه **۲** قیمت **۳** جنس **۴** کیفیت

جا‌های خالی را با کلمه‌های مناسب کامل کنید.

۱ پولی که از راه کارکردن به دست می‌آید، نام دارد.

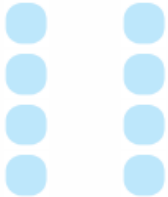
۲ به جدولی که در آن درآمد، هزینه و پس‌انداز نشان داده شده است، جدول می‌گوییم.

۳ پولی که برای خرید کالاهای مورد نیاز خرج می‌کنیم، نامیده می‌شود.

۴ شغل‌ها به دو دسته‌ی تولیدی و تقسیم می‌شوند.

درست نادرست

درست یا نادرست بودن جمله‌های زیر را مشخص کنید.

۵ پس‌انداز یعنی باید همه‌ی پولی را که به دست می‌آوریم، خرج نکنیم.

۶ امکاناتی که در هر محله ایجاد شده است، فقط مخصوص مردم همان محله است.

۷ ما باید برای خرید کالاهای مورد نیاز برنامه‌ریزی کنیم.

۸ پولی که ما به عنوان «دستمزد» می‌گیریم، همان درآمد ما است.

به پرسش‌های زیر پاسخ کامل دهید.

۹ هر جمله را به کلمه‌ی مربوط به آن وصل کنید. (یک کلمه اضافی است).

الف. جدولی که در آن درآمد، هزینه و پس‌انداز نشان داده شده است.	●	هزینه	●
ب. پولی که از راه کارکردن به دست می‌آید.	●	درآمد	●
پ. پولی است که برای خرید کالاهای مورد نیاز خرج می‌کنیم.	●	پس‌انداز	●
ت. مقدار پولی که برای زمان‌هایی که نیاز داریم، نگه می‌داریم.	●	کیفیت	●
	●	بودجه	●

۱۰ منظور از امکانات عمومی چیست؟

۱۱ به چه نوع جدولی، جدول بودجه گفته می‌شود؟

۱۲ برای خرید کالای مورد نیاز خود، به چه نکاتی باید توجه داشته باشیم؟

۱۳ چرا نباید همه‌ی پولی را که به دست می‌آوریم، خرج کنیم؟

۱۴ شغل‌ها به چند دسته تقسیم می‌شوند؟ برای هر کدام مثالی بزنید.

۱۵ درآمد را تعریف کنید.

۱۶ هزینه را تعریف کنید.

۱۷ با توجه به جدول زیر، کدام توپ را بهتر است برای خرید انتخاب کنیم؟ روش کار برای خرید و انتخاب توپ را توضیح دهید.

شماره‌ی توپ	وزن توپ	جنس توپ	قیمت توپ	رنگ توپ
توپ شماره‌ی ۱	۲۵۰ گرم	لاستیک *	۱۷۰۰۰ تومان ***	سبز —
توپ شماره‌ی ۲	۲۵۰ گرم	چرم ***	۷۰۰۰۰ تومان —	زرد *
توپ شماره‌ی ۳	۲۵۰ گرم	فوم **	۲۸۰۰۰ تومان **	سفید ***

جدول امتیازها

ضعیف	متوسط	خوب	خیلی خوب
—	*	**	***

۱۸ مشاغل زیر را با توجه به نوع تولیدی و خدماتی بودن آن‌ها، دسته‌بندی کنید.

- کشاورزی بانک خشکشویی خیاطی ناوایی روزنامه‌فروشی

۱۹ چگونه می‌توانیم از امکانات عمومی به طور مناسب استفاده و نگاه‌داری کنیم؟

گزینه‌ی درست را مشخص کنید.

۲۰ به پولی که برای خرید کالاهای مورد نیاز خرج می‌کنیم، چه می‌گویند؟

- (۱) درآمد (۲) پس‌انداز (۳) هزینه (۴) بودجه

درس سوم

ما به مسجد می‌رویم

بهترین مکان برای خواندن نماز

- هر جا که مسلمانان زندگی می‌کنند، مسجدها هم هستند. شکل ظاهری مسجدها با هم فرق دارد. بعضی از آن‌ها بزرگ و باشکوه و بعضی کوچک و ساده‌اند. مسجد بهترین مکان برای خواندن نماز است و جمع شدن در آن موجب وحدت مسلمانان می‌شود.
- چند مورد از مساجد معروف مسلمانان عبارت‌اند از: ۱ مسجد قبا ۲ مسجد النبی ۳ مسجد الحرام ۴ مسجد الاقصی ۵ مسجد کوفه.
- ۱ اولین مسجد را پیامبر اسلام و یارانش در نزدیکی مدینه ساختند. این مسجد، قبا نام دارد و هنوز پابرجاست.
- ۲ پیامبر و یارانش در شهر مدینه مسجدی ساختند که هم‌اکنون به مسجد النبی (مسجد پیامبر) معروف است و آرامگاه حضرت محمد ﷺ نیز در همین مسجد قرار دارد.
- ۳ بزرگ‌ترین و مهم‌ترین مسجد اسلامی، مسجد الحرام در مکه است و کعبه، قبله‌ی مسلمانان در میان آن قرار دارد.
- ۴ مسجد الاقصی یکی از مساجد مهم مسلمانان، در کشور فلسطین و در شهر بیت‌المقدس قرار دارد که توسط دشمنان اسلام (اسرائیل) اشغال شده است.
- ۵ مسجد کوفه یکی دیگر از مساجد مهم مسلمانان است که در شهر کوفه در کشور عراق قرار دارد.

در قرآن آمده است:

﴿خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ﴾

معنی آیه: زیبا و پاکیزه به مسجد بروید.

(سوره‌ی اعراف، آیه‌ی ۳۱)

چگونگی حضور در مسجد

چند نمونه از کارهای پسندیده برای حضور در مسجد عبارت‌اند از:

- ۱ لباس تمیز بپوشیم. ۲ ظاهری آراسته داشته باشیم. ۳ خوشبو باشیم.
- چند نمونه از فعالیت‌هایی که در مسجد می‌توانیم انجام دهیم، عبارت‌اند از:
- ۱ برگزاری نماز جماعت ۲ خواندن قرآن و برگزاری کلاس‌های قرآنی
- ۳ برگزاری جشن، مراسم سوگواری و ... ۴ برگزاری کلاس‌های آموزشی و فرهنگی

بهترین انتخاب

مسلمانان می‌توانند نماز را به دو صورت **فردی** یا **جماعت** بخوانند. نماز فردی به نمازی می‌گویند که هر کس به تنهایی می‌خواند. خواندن نماز به صورت جماعت سفارش مهم پیامبر ﷺ است. ایشان می‌فرمایند: «هر کس وضو بگیرد و به سوی نماز جماعت حرکت کند، برای هر قدمی که برمی‌دارد، خدا پاداشی به او می‌دهد.»

نکته پاداش نماز جماعت از نماز فردی خیلی بیشتر است.

تفاوت‌های نماز جماعت و نماز فردی

به جدول زیر که به تفاوت‌های نماز جماعت و نماز فردی اشاره می‌کند توجه کنید.

نماز جماعت (چهاررکعتی)	نماز فردی (چهاررکعتی)
نیت می‌کنیم نماز را برای خشنودی خدا به جماعت بخوانیم.	نیت می‌کنیم نماز را برای خشنودی خدا بخوانیم.
بعد از تکبیر امام جماعت، تکبیر می‌گوییم.	بلافاصله بعد از نیت تکبیر می‌گوییم.

نماز جماعت (چهاررکعتی)	نماز فردائی (چهاررکعتی)
در رکعت اول، امام جماعت حمد و سوره‌ای از قرآن را می‌خواند ولی ما نمی‌خوانیم.	در رکعت اول سوره‌ی حمد و توحید را می‌خوانیم.
بعد از امام جماعت به رکوع می‌رویم، بعد از امام جماعت می‌ایستیم و بعد از امام جماعت دو سجده به جا می‌آوریم.	به رکوع می‌رویم و بعد می‌ایستیم و دو سجده به جا می‌آوریم.
بعد می‌ایستیم و رکعت دوم را مانند رکعت اول می‌خوانیم. بعد از امام جماعت دست‌هایمان را برای قنوت بالا می‌گیریم.	بعد می‌ایستیم و رکعت دوم را مانند رکعت اول می‌خوانیم بعد قنوت می‌گیریم.
بعد از امام جماعت رکوع، دو سجده و تشهد را می‌خوانیم.	بعد از رکوع، دو سجده و تشهد می‌خوانیم.
در رکعت سوم و چهارم، تسبیحات اربعه را می‌خوانیم.	در رکعت سوم و چهارم تسبیحات اربعه را می‌خوانیم.
در پایان بعد از دو سجده، تشهد می‌خوانیم و بعد از امام جماعت سلام می‌دهیم.	در پایان بعد از دو سجده، تشهد می‌خوانیم و سلام می‌دهیم.

۲

۱

به تصویرهای مقابل نگاه کنید، اشتباه‌هایی که در تصویرها دیده می‌شود، عبارت‌اند از:

۱ در تصویر اول حرکات با امام جماعت هماهنگ نیست.

۲ در تصویر دوم داشتن فاصله‌ی زیاد در صف نماز، به طوری که اتصال برقرار نشود.

جا‌های خالی را با کلمه‌های مناسب کامل کنید.

- ۱ مسجدالاقصی امروز توسط اشغال شده است.
- ۲ اولین مسجد مسلمانان، نام دارد که به دست پیامبر ﷺ و یارانش ساخته شد.
- ۳ نمازی که هر کس به تنهایی می‌خواند نماز، نامیده می‌شود.
- ۴ بزرگ‌ترین و مهم‌ترین مسجد اسلامی، است.
- ۵ بهترین مکان برای نماز خواندن، است.

درست یا نادرست بودن جمله‌های زیر را مشخص کنید.

درست نادرست

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

- ۶ ثواب نماز جماعت از نماز فردائی بیشتر است.
- ۷ کعبه، قبله‌ی مسلمانان در میان مسجدالحرام قرار دارد.
- ۸ مسجد قبا را پیامبر ﷺ و یارانش در شهر مکه ساختند.
- ۹ در نماز جماعت باید تمام کارها را بدون فاصله، بعد از امام جماعت انجام دهیم.
- ۱۰ ذکرهایی را که همراه امام جماعت می‌خوانیم، باید بلند بخوانیم.

به پرسش‌های زیر پاسخ دهید.

- ۱۱ اولین مسجدی که پیامبر ﷺ و یارانش ساختند چه نام داشت؟
- ۱۲ دو مسجد مهم مسلمانان را نام ببرید.
- ۱۳ آرامگاه پیامبر ﷺ در کدام مسجد قرار دارد؟
- ۱۴ مسلمانان نماز را به چه صورت‌هایی می‌خوانند؟
- ۱۵ مسجدالنبی در لغت به چه معناست؟
- ۱۶ در نماز چهاررکعتی، ذکر تسیحات اربعه را در کدام رکعت‌ها می‌خوانیم؟
- ۱۷ فرق نماز جماعت و نماز فرادی چیست؟
- ۱۸ نماز فرادی به چه نمازی گفته می‌شود؟
- ۱۹ نماز جماعت چهاررکعتی چگونه خوانده می‌شود؟
- ۲۰ در مسجد چه فعالیت‌هایی انجام می‌گیرد؟ (سه مورد بنویسید).
- ۲۱ نام چهار مسجد مهم مسلمانان را بنویسید.
- ۲۲ هنگام رفتن به مسجد چه کارهایی باید انجام دهیم؟
- ۲۳ آیه‌ی ﴿حُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ﴾ به چه معناست؟
- ۲۴ برای عمل به آیه‌ی ﴿حُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ﴾ چه کارهایی می‌توانیم انجام بدهیم؟
- ۲۵ با توجه به شکل‌های زیر، دو مورد از اشتباهاتی که در مسجد هنگام نماز جماعت مشاهده می‌شود را بنویسید.

- ۲۶ مسجدالاقصی در کدام کشور و در کدام شهر قرار دارد؟

گزینه‌ی درست را مشخص کنید.

- ۲۷ اولین مسجدی که توسط پیامبر ﷺ و یارانش ساخته شد، چه نام دارد؟

☐ (۱) مسجدالحرام	☐ (۲) مسجد قبا	☐ (۳) مسجدالاقصی	☐ (۴) مسجدالنبی
--------------------------------------	------------------------------------	--------------------------------------	-------------------------------------
- ۲۸ آرامگاه پیامبر ﷺ در کدام مسجد و در کدام شهر قرار دارد؟

☐ (۱) مسجد قبا در مدینه	☐ (۲) مسجدالحرام در مکه	☐ (۳) مسجدالاقصی در بیت‌المقدس	☐ (۴) مسجدالنبی در مدینه
---	---	--	--
- ۲۹ این سخن از کیست؟ «هر کس وضو بگیرد و به سوی نماز جماعت حرکت کند، برای هر قدمی که برمی‌دارد خدا پاداشی به او می‌دهد.»

☐ (۱) پیامبر ﷺ	☐ (۲) امام علی ؑ	☐ (۳) امام حسن ؑ	☐ (۴) امام حسین ؑ
------------------------------------	--------------------------------------	--------------------------------------	---------------------------------------
- ۳۰ مسجدی که پیامبر ﷺ و یارانش در شهر مدینه ساختند چه نام دارد؟

☐ (۱) مسجدالحرام	☐ (۲) مسجد قبا	☐ (۳) مسجدالاقصی	☐ (۴) مسجدالنبی
--------------------------------------	------------------------------------	--------------------------------------	-------------------------------------
- ۳۱ مسجدی که در کشور فلسطین قرار دارد و توسط دشمنان اسلام (اسرائیل) اشغال شده است چه نام دارد؟

☐ (۱) مسجد کوفه	☐ (۲) مسجدالحرام	☐ (۳) مسجدالنبی	☐ (۴) مسجدالاقصی
-------------------------------------	--------------------------------------	-------------------------------------	--------------------------------------
- ۳۲ در نماز جماعت کدام مورد را امام جماعت می‌خواند، ولی ما نمی‌خوانیم؟

☐ (۱) تشهد	☐ (۲) حمد و سوره	☐ (۳) تسیحات اربعه	☐ (۴) سلام
--------------------------------	--------------------------------------	--	--------------------------------
- ۳۳ نمازی که هر کس به تنهایی می‌خواند، چه نام دارد؟

☐ (۱) نماز فطر	☐ (۲) نماز جماعت	☐ (۳) نماز جمعه	☐ (۴) نماز فرادی
------------------------------------	--------------------------------------	-------------------------------------	--------------------------------------

پاسخ پرسش‌های فصل چهارم

ج ث ت پ ب آ

ج ث ت پ ب آ

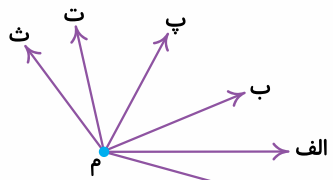
ج ث ت پ ب آ

ج ث ت پ ب آ

ج ث ت پ ب آ

ج ث ت پ ب آ

$$5 + 4 + 3 + 2 + 1 = 15$$

$$5 + 4 + 3 + 2 + 1 = 15 \text{ تعداد کل زاویه‌ها}$$

کیلوگرم $50 = 50 \times 1000 = 50,000$ تَن

تومان $50,000 \times 1500 = 75,000,000$ پول حاصل از فروش گندم

کیلوگرم $30 = 30 \times 1000 = 30,000$ تَن

تومان $30,000 \times 1200 = 36,000,000$ پول حاصل از فروش جو

۱ در شکل مقابل ۱۵ پاره‌خط وجود دارد. برای شمارش پاره‌خطها، نقطه‌ها را به ترتیب از چپ در نظر می‌گیریم.

مرحله‌ی (۱): (نقطه‌ی آ) پاره‌خطها عبارت‌اند از: (آ ج)، (آ ث)، (آ ت)، (آ پ)، (آ ب)

تعداد پاره‌خطها: ۵ تا است.

مرحله‌ی (۲): (نقطه‌ی ب) توجه کنید پاره‌خطی که نقطه‌ی (ب) با نقطه‌ی (آ) می‌سازد، همان پاره‌خطی است که نقطه‌ی (آ) با (ب) می‌سازد؛ پس تعداد پاره‌خطهایی که از نقطه‌ی (ب) ساخته می‌شوند عبارت‌اند از: (ب ج)، (ب ث)، (ب ت)، (ب پ)

تعداد پاره‌خطها: ۴ تا است.

مرحله‌ی (۳): (نقطه‌ی پ) این پاره‌خطها را داریم: (پ ج)، (پ ث) و (پ ت) و تعداد آنها برابر است با: ۳ تا

مرحله‌ی (۴): (نقطه‌ی ت) (ت ج) و (ت ث)

تعداد پاره‌خطها: ۲ تا است.

مرحله‌ی (۵): (نقطه‌ی ث) پاره‌خط مورد نظر (ج ث) است.

تعداد کل پاره‌خطها برابر است با:

۲ ضلع‌ها را نام‌گذاری می‌کنیم و زاویه‌هایی را که با هر ضلع ساخته می‌شود به ترتیب می‌شماریم.

مرحله‌ی (۱): ضلع (ث م): (ث م ت)، (ث م پ)، (ث م ب)، (ث م الف)، (ث م ج)

مرحله‌ی (۲): ضلع (ت م): (ت م پ)، (ت م ب)، (ت م الف)، (ت م ج)

مرحله‌ی (۳): ضلع (پ م): (پ م ب)، (پ م الف)، (پ م ج)

مرحله‌ی (۴): ضلع (ب م): (ب م الف)، (ب م ج)

مرحله‌ی (۵): ضلع (الف م): (الف م ج)

۳ هر تَن، هزار کیلوگرم است، مسئله را به ۳ زیرمسئله تبدیل می‌کنیم:

الف) ۵۰ تَن گندم را چند تومان می‌فروشد؟

ب) ۳۰ تَن جو را چند تومان می‌فروشد؟

پاسخ نامه‌ی تشریحی

تومان $۷۵,۰۰۰,۰۰۰ + ۳۶,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۱۱,۰۰۰,۰۰۰$

(پ) پول حاصل از فروش گندم و جو چند تومان است؟

۴ (الف) زاویه‌ی (م) < زاویه‌ی (س) (ب) زاویه‌ی (م) < زاویه‌ی (س) (پ) زاویه‌ی (م) > زاویه‌ی (س)

۵ درست ۶ نادرست ۷ نادرست

۸ (الف) زاویه‌ی راست (ب) زاویه‌ی تند (پ) زاویه‌ی باز (ت) زاویه‌ی باز

دقت کنید در قسمت (ت) چون عقربه‌ی ساعت‌شمار بین عدد ۹ و ۱۰ است، بنابراین زاویه‌ی ساخته‌شده نمی‌تواند زاویه‌ی راست باشد و کمی بزرگ‌تر از زاویه‌ی راست است و از زاویه‌ی قسمت (پ) کوچک‌تر است.

زاویه‌ی (پ) < زاویه‌ی (ت) < زاویه‌ی (الف) < زاویه‌ی (ب)

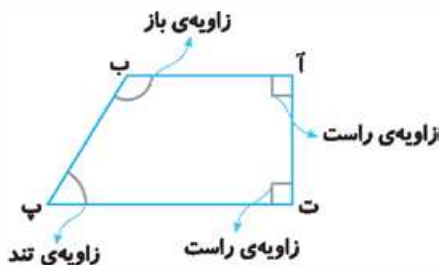
۹ چون گوشه‌ای که در هر سه دایره ایجاد شده یکسان است، پس زاویه‌ای که در دایره‌ها ایجاد می‌شود نیز یکسان است و فقط

طول ضلع‌های زاویه‌ها متفاوت است. یعنی با کوتاه یا بلند شدن ضلع زاویه، اندازه‌ی آن تغییری نمی‌کند.

۱۰ گزینه‌ی (پ)، در شکل (الف) همه‌ی زاویه‌ها راست هستند، در

شکل (ب) یک زاویه‌ی باز و دو زاویه‌ی تند وجود دارد و در شکل

(ت) نیز همه‌ی زاویه‌ها راست هستند.

پاسخ پرسش‌های درس دوم

- ۱ محلول
 ۲ مایع - مایع
 ۳ تبخیر (بخار کردن)
 ۴ بیشتر
 ۵ بیشتر
 ۶ گرم
 ۷ درست
 ۸ درست
 ۹ نادرست
 ۱۰ درست
 ۱۱ نادرست
 ۱۲ درست
 ۱۳ نادرست
 ۱۴ درست
 ۱۵ نادرست

۱۶ نوشابه‌ی گازدار ← گاز در مایع / آب نمک ← جامد در مایع / آب و الکل ← مایع در مایع / هوای تمیز ← گاز در گاز
 ۱۷ کافی است مخلوط را چند دقیقه بی حرکت قرار دهیم؛ در صورت ته‌نشین شدن یا جداسدن مواد، می‌توان گفت که مخلوط، محلول نیست.

۱۸

نام مخلوط	یکنواخت یا غیریکنواخت	نوع مخلوط
دوغ	غیر یکنواخت	جامد در مایع
زعفران دم‌کرده و صاف‌شده	یکنواخت	جامد در مایع
گردوغبار در هوا	غیر یکنواخت	جامد در گاز

۱۹ شکر - زیرا ذرات شکر ریزتر از قند است و سریع‌تر در چای حل می‌شود.

۲۰ الف) دما ب) اندازه‌ی ذرات ماده‌ی حل‌شونده

۲۱ الف) اجزا به طور یکنواخت در میان همدیگر قرار گرفته‌اند.

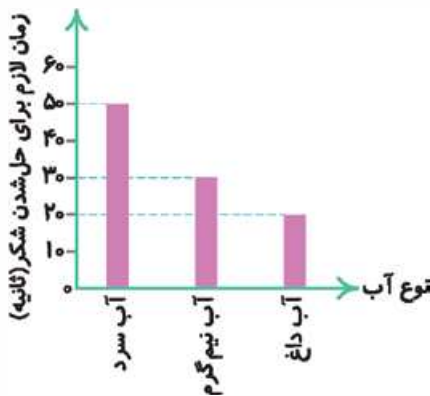
ب) معمولاً شفاف هستند و نور را به خوبی عبور می‌دهند.

۲۲ برای جداکردن ماسه از محلول آب نمک، باید مخلوط را از صافی عبور دهیم. در این صورت ماسه‌ها، بر روی صافی باقی می‌مانند و محلول آب نمک عبور می‌کند. سپس برای جداسازی نمک از آب، کافی است آن را حرارت دهیم. پس از مدتی آب موجود تبخیر شده و نمک ته‌نشین می‌شود.

۲۳ ابتدا مقدار کمی از شیر را داغ می‌کنیم و عسل را به شیر داغ اضافه می‌کنیم. عسل در شیر داغ به سرعت حل می‌شود. سپس بقیه‌ی شیر را که سرد است اضافه می‌کنیم تا یک شیر عسل خنک داشته باشیم.

۲۴ الف) صاف کردن، مثل جداسازی خاک رس از شن و ماسه ب) بخار کردن (تبخیر)، مثل جداسازی نمک از آب شور

۲۵ آبکش کردن برنج - صاف کردن چای

۲۷) گرما معمولاً سرعت حل شدن مواد در آب را افزایش می‌دهد.

۲۸) شکر در آب داغ سریع‌تر حل می‌شود؛ زیرا گرما باعث می‌شود ذره‌های شکر سریع‌تر حرکت کرده و در بین ذرات آب قرار گیرند.

۲۹) نمک خوراکی یا از سنگ‌های نمک که از معدن‌ها استخراج می‌کنند تهیه می‌شود و یا از آب دریا که در این روش، ابتدا آب شور را حرارت می‌دهند، پس از مدتی آب تبخیر شده و نمک ته‌نشین می‌شود.

غیریکنواخت		یکنواخت	
جامد در گاز دود در هوا	مایع در مایع آب و نفت	جامد در مایع آب گل‌آلود	گاز در مایع اکسیژن در آب
		مایع در مایع آب و سرکه	جامد در مایع شکر و آب

۳۱) شوینده‌ها - داروها

۳۲) شوینده‌ها - رنگ‌ها

۳۳) از مخلوط‌ها در آشپزی، ساختمان‌سازی، تهیه‌ی دارو، شوینده و رنگ استفاده می‌شود.

۳۴) الف) شوینده‌های مختلف را با هم مخلوط نکنیم. ب) از چشیدن مخلوط‌هایی که نمی‌شناسیم، خودداری کنیم.

پ) برچسب روی مخلوط‌ها را با دقت بخوانیم.

۳۵) برای حل شدن شاخه‌نبات زمان بیشتری لازم است و سرعت حل شدن شاخه‌نبات کم‌تر از خرده‌نبات و پودر نبات است و در واقع می‌توان نتیجه گرفت هر چه اندازه‌ی ذرات ماده‌ی حل‌شونده ریزتر باشد، زمان کم‌تری برای حل شدن آن لازم است.

۳۶) گزینه‌ی «۲» زیرا آب و قند، مخلوط یکنواخت (محلول) است ولی دوغ، آب گل‌آلود و شربت خاکشیر همگی مخلوط غیریکنواخت هستند.

۳۷) گزینه‌ی «۱» زیرا آب و الکل در یکدیگر حل شده و یک مخلوط یکنواخت (محلول) تشکیل می‌دهند.

۳۸) گزینه‌ی «۴» زیرا آب و نشاسته مخلوط غیریکنواخت است و ذرات نشاسته بر روی صافی باقی می‌مانند.

۳۹) گزینه‌ی «۲» زیرا ذرات ماسه از ذرات رس درشت‌تر است و با صاف کردن می‌توان آن‌ها را از هم جدا کرد.

۴۰) گزینه‌ی «۴» زیرا روغن زیتون در آب حل نمی‌شود و روی آب قرار می‌گیرد.

۴۱) گزینه‌ی «۲» زیرا روغن زیتون در آب حل نمی‌شود و روی آب قرار می‌گیرد.

۴۲) گزینه‌ی «۳» زیرا ذرات پودر قند ریزتر از نبات، شکر و جبه‌ی قند است.

۴۳) گزینه‌ی «۳» زیرا در شربت معده و یا آنتی‌بیوتیک، ذرات جامد در مایع ته‌نشین شده‌اند و یک مخلوط غیریکنواخت جامد در مایع تشکیل شده است و به همین دلیل باید قبل از مصرف تکان داده شود.

پاسخ پرسش‌های ستایش

- ۱ دم: لحظه / جوی: پیدا کن، بیاب / نشان: علامت، نشانه
- ۲ جواب ← اجابت / ستایش ≠ نکوهش / بنده ← بندگان
- ۳ الف) به مادرم گفتم: «بالآخره خدا چه کسی است (چگونه موجودی است؟) که در خانه‌ی ما وجود دارد اما نمی‌شود او را دید. ب) خدادر رنگ و بوی گل و طبیعت پنهان شده است و بهار و باغ و گل نشانه‌های وجود خدا هستند. (تمام زیبایی‌ها نشانه‌ی وجود خدا هستند.)
- ۴ مهربان - بندگان - صبحگاه - آهسته - فرزند
- ۵ نیکی - روشنایی - صبحگاه
- ۶ الف) هرگز - زمین - ناپدید - دنیا ب) فرزند - دل - لازم - مادر
- ۷ الف) پاکی و خوبی و روشنایی‌ها، نشانه‌های وجود خداوند هستند. ب) خدا همیشه، همراه بندگان خود است و لحظه‌ای از آن‌ها غافل نمی‌شود. پ) مادر به فرزند گفت، مدّتی هم خدا را در دل خود (درون خود) جست‌وجو کند.
- ۸ گزینه‌ی «۲» فقط خداست که در همه‌جا حضور دارد اما او را نمی‌بینیم.
- ۹ گزینه‌ی «۱»
- ۱۰ گزینه‌ی «۳»

پاسخ پرسش‌های درس اول

- ۱ رمه: گله / چیره‌دست: ماهر / قشر: لایه، پوسته / غوک: قورباغه
 - ۲ شروع ≠ پایان / مزرعه جمع ← مزرعه‌ها، مزارع / مهاجر هم خانواده ← هجرت
 - ۳ طبیعت - خاکستری - جهان‌افروز
 - ۴
- پرنده

 - طوطی
 - کبوتر
 - بلبل

وسایل حمل و نقل عمومی

 - هواپیما
 - قطار
 - اتوبوس

میوه

 - گلابی
 - سیب
 - هلو
- ۵ الف) زینت ب) قشر پ) ارغوانی
 - ۶ سفیدشدن کوه‌ها و دشت‌ها بر اثر بارش برف
 - ۷ بعضی از درختان را با رنگ زرد لیمویی پوشانید، برخی را به رنگ ارغوانی و بعضی دیگر را به رنگ قرمز روشن درآورد. ولی به رنگ کاج‌ها و سروها و صنوبرها دست نزد.
 - ۸ آمدن پاییز
 - ۹ هر برگی از درختان سبز، در نظر انسان عاقل و هوشیار، مانند دفتری است که مطالبی برای شناخت خداوند در آن وجود دارد.
 - ۱۰ دل هر غنچه تپید / رنگ گلبرگ پرید / برگ، بی‌حوصله شد / سبزه خمیازه کشید
 - ۱۱ گزینه‌ی «۳» «شکوفه» مربوط به فصل بهار است در حالی که شعر درباره‌ی فصل پاییز صحبت می‌کند.
 - ۱۲ گزینه‌ی «۲»
 - ۱۳ گزینه‌ی «۳»
 - ۱۴ گزینه‌ی «۲»
 - ۱۵ گزینه‌ی «۴» کلمات «ارغوانی»، «بعضی» و «صنوبر» در جمله‌ی داده‌شده نادرست نوشته شده‌اند.

پاسخ پرسش‌های درس سوم

- ۱ درآمد
۲ بودجه
۳ هزینه
۴ خدماتی
۵ درست
۶ نادرست
۷ درست
۸ درست

۹ الف) بودجه ب) درآمد پ) هزینه ت) پس‌انداز

۱۰ امکاناتی که برای استفاده‌ی همه‌ی مردم ایجاد شده است و متعلق به همه‌ی آن‌ها است.

۱۱ جدولی که در آن درآمد، هزینه و پس‌انداز نشان داده شده است، جدول بودجه نام دارد.

۱۲ قیمت، کیفیت، علاقه و جنس

۱۳ زیرا ممکن است در زمان‌هایی به آن نیاز داشته باشیم، پس همه‌ی آن را خرج نمی‌کنیم و مقداری از آن را برای آن زمان‌ها، پس‌انداز می‌کنیم.

۱۴ دو دسته: ۱) خدماتی مانند بانک، ۲) تولیدی مانند قنادی

۱۵ پولی که از راه کارکردن به دست می‌آید، درآمد نام دارد.

۱۶ پولی که برای خرید کالاهای مورد نیاز خرج می‌کنیم، هزینه نامیده می‌شود.

۱۷ توپ شماره‌ی ۳؛ چون از نظر جنس و قیمت مناسب‌تر است و از نظر رنگ نیز مورد علاقه‌ی فرد می‌باشد.

مراحل کار: ۱) کشیدن جدول بودجه که شامل درآمد، هزینه و پس‌انداز می‌شود. ۲) مشورت و جمع‌آوری اطلاعات درباره‌ی انواع توپ و

قیمت‌ها، ۳) امتیازبندی توپ‌ها؛ با توجه به ویژگی آن‌ها و تکمیل جدول بودجه، ۴) انتخاب توپ مناسب براساس جنس، مبلغ پس‌انداز و علاقه

۱۸ تولیدی: خیاطی - نانوايي - کشاورزی خدماتی: بانک - خشکشویی - روزنامه‌فروشی

۱۹ در موقع نیاز از آن‌ها استفاده کنیم، آن‌ها را خراب نکنیم و به آن‌ها آسیب نرسانیم.

۲۰ گزینه‌ی «۳» ۲۱ گزینه‌ی «۴» ۲۲ گزینه‌ی «۱» ۲۳ گزینه‌ی «۱»

پاسخ پرسش‌های درس سوم

۱ دشمنان اسلام	۲ قبا	۳ فرادی	۴ مسجدالحرام
۵ مسجد	۶ درست	۷ درست	۸ نادرست
۹ درست	۱۰ نادرست	۱۱ قبا	۱۲ مسجدالحرام - مسجدالاقصی
۱۳ مسجدالنَّبِی	۱۴ فرادی و جماعت	۱۵ مسجد پیامبر ﷺ	۱۶ رکعت‌های سوّم و چهارم

۱۷ نماز فرادی نمازی است که فرد به تنهایی می‌خواند ولی در نماز جماعت، افراد به امام جماعت اقتدا می‌کنند و اعمال نماز را بدون فاصله بعد از امام جماعت انجام می‌دهند. در نماز جماعت حمد و سوره را در رکعت اوّل و دوّم نمی‌خوانیم، اما در نماز فرادی باید بخوانیم.

۱۸ نمازی است که هر فرد به تنهایی می‌خواند.

۱۹ تیت می‌کنیم نماز را برای خشنودی خدا به جماعت می‌خوانیم. پس از تکبیر امام جماعت، تکبیر می‌گوییم. در رکعت اوّل امام جماعت حمد و سوره را می‌خواند ولی ما نمی‌خوانیم. پس از امام جماعت به رکوع می‌رویم، سپس می‌ایستیم و بعد دو بار به سجده می‌رویم. می‌ایستیم و رکعت دوّم را مانند رکعت اوّل می‌خوانیم. دست‌هایمان را برای قنوت به سوی آسمان بلند می‌کنیم. پس از رکوع و دو سجده، تشهّد می‌خوانیم و قیام می‌کنیم و در رکعت‌های سوّم و چهارم، ذکر تسبیحات اربعه را می‌خوانیم و در پایان پس از دو سجده، تشهّد می‌خوانیم و سپس سلام می‌دهیم.

۲۰ برگزاری نماز جماعت - برگزاری کلاس‌های قرآن - غبارروبی مسجد - برگزاری جلسه‌ی پرسش و پاسخ دینی و اعتقادی

۲۱ مسجد قبا - مسجدالنَّبِی - مسجدالحرام - مسجدالاقصی

۲۲ لباس تمیز بپوشیم - ظاهری آراسته داشته باشیم - موهای خود را شانه کنیم - معطر باشیم - اگر پا یا بدن ما در اثر فعالیت روزمره بوی نامطبوعی می‌دهد، آن‌ها را بشوییم.

۲۳ زیبا و پاکیزه به مسجد بروید.

۲۴ وقتی به مسجد می‌رویم لباس تمیز بپوشیم - ظاهری آراسته داشته باشیم - موهای خود را شانه کنیم - معطر باشیم اگر پا یا بدن ما در اثر فعالیت روزمره بوی نامطبوعی می‌دهد، آن‌ها را بشوییم.

۲۵ هماهنگ نبودن حرکات با امام جماعت - داشتن فاصله‌ی زیاد در صف نماز، به طوری که اتصال برقرار نشود.

۲۶ در کشور فلسطین - در شهر بیت‌المقدس

۲۷ گزینهِ «۲»

۲۸ گزینهِ «۴»

۲۹ گزینهِ «۱»

۳۰ گزینهِ «۴» بچه‌ها توجه داشته باشید که مسجد قبا در نزدیکی شهر مدینه ساخته شده است نه داخل شهر مدینه.

۳۱ گزینهِ «۴»

۳۲ گزینهِ «۲»

۳۳ گزینهِ «۴»